

Biblioteka Uniwersytecka  
KRAKÓW

# POCZTA

**Organ Związku Pracowników Poczt, Telegrafów i Telefonów Rzeczyposp. Polskiej**

WYCHODZI 2 RAZY NA MIESIĄC.

NAKŁAD 20.000 EGZEMPLI.

Nadesłanych rękopisów nie zwraca się.  
Każdy rękopis powinien być opatrzony w podpis  
i dokładny adres wysyłającego.

Adres Redakcji i Administracji:  
Warszawa, Bednarska Nr. 25.  
Telefon Nr. 624-29.

Konta P. K. O.: Zarządu Głównego — 2375  
Referatu Budowy Uzdrowisk — 14048 —  
Prenumerata 2 zł. kwartalnie.

CENY OGŁOSZEN: 1 kol. 450 zł., 1/2 kol. 225 zł., 1/4 kol. 115 zł., 1/8 kol. 60 zł. Wiersz 1 milimetrový, jednoszpaltový lub jego miejsce za tekstem 50 gr. Fantazyjne, tabele 50% drożej. Szerokość kolumny 3 szpalty.

**T R E Ś Ć:** Wesołego Alleluja! — Nieco o noweli emerytalnej. — Kilka słów o historii poczty. — W obronie urzędnika okienkowego. — Co i jak mówią o nas w Sejmie. — O nadmiernej ilości okólników telegraficznych. — O zjednoczeniu wysiłków. — Zaszeregowanie stanowisk służbowych w Państwowym Monopolu Spirytusowym. — Ze Świata Poczty. — Procentowi emeryci. — Z Komunikatu Prasowego M. P. i T. — Jeszcze jedno. — Pocztownicy w odpowiedzi Treviranusowi. — Wszechrzeczny rekord pocztowca polskiego. — Z życia związku. — Na Sanatorium. — Walne Zgromadzenie. — Ogłoszenie.

## WESOŁEGO ALLELUJA!

*Wszystkim naszym Czytelnikom i Czytelniczkom, Członkom Związku, oraz wszystkim pracownikom pocztowym — z okazji nadchodzących świąt Wielkiej Nocy życzymy najserdeczniej — Wesołego Alleluja!*

REDAKCJA POCZTY  
ZARZĄD GŁÓWNY ZWIĄZKU

# Nieco o noweli emerytalnej

## II

W poprzedniej części niniejszego artykułu rozważyliśmy złe i dobre strony uchwalonej noweli emerytalnej, do artykułu 9-go włącznie, zamykając nasze rozważania przytoczeniem rezolucji Senatu, wzywającej Rząd do jaknajkorzystniejszego dla funkcjonariuszów stosowania postanowień tego artykułu w nowouchwalonym brzmieniu. Obecnie omówimy najważniejsze zmiany, dotyczące innych artykułów.

Zmieniony został ustęp drugi artykułu 10-go, w sensie wyjaśniającym sposób wymierzania emerytury tym osobom, które przechodzą w stan spoczynku po raz drugi, po reaktywowaniu ich w służbie, t. j. po ponownym powołaniu z urzędu lub na własną prośbę do stałej służby państwowej.

W tym wypadku ustawa wyraźnie przewiduje, że osobom takim wymierza się emeryturę **według ostatnio pobieranego uposażenia**, przyczem do wysługi emerytalnej, nabytej przed reaktywacją, dolicza się cały okres służby odbytej po reaktywacji.

Zwracamy więc uwagę tym Kolegom, którzy po przeniesieniu w stan spoczynku

starają się o ponowne powołanie do służby etatowej, że **w razie ponownego powołania ich do służby w niższym stopniu służbowym, wszystkie policzalne do emerytury lata służby zostaną im obliczone według ostatnio zajmowanego stanowiska służbowego.**

W artykule 15-ym, dotyczącym zaliczania służby wojskowej i cywilnej w czasie działań wojennych, usunięte zostały pewne niejasności, przez co odpadają dotychczasowe utrudnienia prawne przy podwójnym zaliczaniu do wysługi emerytalnej służby wojskowej i cywilnej, odbytej na terenie operacyjnym, zarówno za czasów zaborczych, jak również i w czasie istnienia państwa polskiego.

Zmiany w artykułach 17 i 18 przewidują wymiar uposażenia funkcjonariuszów zatrudnionych na terenie w. m. Gdańska w tym sensie, że odnośni funkcjonariusze otrzymują zaopatrzenie emerytalne, obliczone według ostatnio pobieranego na terenie w. m. Gdańska uposażenia czynnego, jednak tylko przez okres zamieszkiwania tych emerytów, lub pozostałych po nich rodzin, na obszarze w. m. Gdańska.

To ostatnie zastrzeżenie jest zastrzeżeniem pogarszającym dotychczasowe przepisy emerytalne, gdyż uzależnia otrzymywanie wyższego wymiaru emerytalnego od przebywania na obszarze Gdańska, czego nie widzieliśmy w ustawie dotychczasowej.

Do artykułu 20-ego wprowadzona została poprawka, przewidująca przy wymiarze zaopatrzenia emerytalnego dodatek na żonę tylko w tym wypadku, o ile małżeństwo zostało zawarte przed przejściem w stan spoczynku.

Jest to poważne ograniczenie dla emerytów, pragnących wstąpić w związki małżeńskie, gdyż według dotychczasowych przepisów emerytalnych — i na zasadzie orzeczenia Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 9/IV.27 L. Rej. 1902/25 — każdemu emerytowi przysługiwało prawo do dodatku na żonę, **bez względu na termin zawarcia małżeństwa.**

Polepszającym przepisem jest nowe brzmienie artykułu 21-go, uprawniające emeryta (jego rodzinę) do zwrotu kosztów jednorazowego przesiedlenia się z rodziną, według zasad ustalonych przy przenoszeniach z urzędu w służbie czynnej, przy-



czem Minister Skarbu może przyznawać zwrot kosztów przeniesienia w razie gdy przesiedlenie nastąpiło przed przeniesieniem w stan spoczynku lub po upływie roku od dnia przeniesienia na emeryturę, a zaszły okoliczności, które uzasadniają niedotrzymanie rocznego terminu przeniesienia.

Również polepszeniem ustawy jest wprowadzenie do artykułu 23-go (przewidującego m. in., że prawo do pobierania emerytury gaśnie, o ile emeryt został prawomocnie skazany za czyn karygodny, a skazanie pociąga za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego) dodatku, że nie dotyczy to tych wypadków skazania sądowego, w których kara została skazanemu zawieszona.

Drobnymi polepszeniami są również zmiany w artykule 24-ym, zezwalające m. in. bez skutków utraty emerytury na zmianę obywatelstwa polskiego na obywatelstwo gdańskie, oraz skreślające dotychczasowe postanowienie, że emeryci piastujący mandat poselski lub senatorski tracą w tym okresie prawo do pobierania zaopatrzenia emerytalnego.

Omawiana nowela wprowadziła ponownie — jakkolwiek znacznie zmieniony — artykuł 25-ty (uchylony już raz na mocy ustawy z dnia 23 marca 1923 r., Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 234), mocą którego emeryci, którzy zajmują jakiekolwiek płatne stanowisko państwowe lub samorządowe, otrzymują tylko taką część należnej im emerytury, która łącznie z płacą na zajmowanym stanowisku nie przekroczy 150% uposażenia, ostatnio pobieranego w służbie czynnej.

Dla większości przechodzących w stan spoczynku funkcjonariuszów pocztowych zmiana ta nie będzie miała istotnego znaczenia, gdyż na skutek interwencji poselskiej grupy pracowniczej, do artykułu tego wprowadzono ustęp, że wyżej wymienione ograniczenie nie dotyczy tych emerytów, których wysokość uposażenia emerytalnego nie przekracza 3.600 złotych rocznie.

Jeżeli chodziłoby o sprecyzowanie opinii związku, dotyczącej tego artykułu, to jakkolwiek ze względów ściśle zasadniczych należałoby się ustosunkować do niego negatywnie, to jednak, biorąc pod uwagę obecny kryzys gospodarczy i wpływające stąd wielkie bezrobocie, nie można odmówić mu celowości, zwłaszcza, że gorzej sytuowani emeryci są z pod jego działania zupełnie wyłączeni.

Wreszcie do bardzo poważnych polepszeń przepisów emerytalnych należy zaliczyć nowy artykuł 27-my, w którym znajdujemy postanowienie, że **zaopatrzenie emerytalne (uposażenie emeryta, pensja wdowia i sieroca) winno być przyznane i wymierzone w ciągu 30 dni od daty przeniesienia w stan spoczynku, względnie śmierci funkcjonariusza państwowego, przyczem w razie niemożności wymierzenia zaopatrzenia emerytalnego w przewidzianym terminie właściwa władza naczel-**

**na w porozumieniu z Ministrem Skarbu winna przyznać danemu emerytowi (wdowie, sierocie) ZALICZKĘ do czasu wymierzenia zaopatrzenia emerytalnego.**

W ten sposób dotychczasowe anomalje — powodujące niejednokrotnie pozostawienie zemerytowanego funkcjonariusza przez kilka miesięcy bez środków do życia — zostały usunięte i dlatego też tę zmianę ustawy emerytalnej należy powitać z żywym zadowoleniem.

Na omówienie zasługuje następująca zmiana w artykule 29-ym:

W dotychczasowym tekście tego artykułu, w ustępie ostatnim, znajdowało się zdanie, mocą którego „władza może przenieść funkcjonariusza państwowego w stan spoczynku, bez jego prośby, gdy przekroczył 60 lat życia i uzyskał prawo do **pełnego** zaopatrzenia emerytalnego”.

Nowela emerytalna postanawia skreślenie z zacytowanego tekstu słowa: „**pełnego**”, dając w ten sposób władzy prawo do przeniesienia 60-cio letniego funkcjonariusza w stan spoczynku, o ile tylko nabył on — przynajmniej częściowe — prawa emerytalne.

Zasadniczo zmianę tę należałoby zaliczyć do zmian niekorzystnych, gdyż zezwala ona na przenoszenie funkcjonariuszów w stan spoczynku bez prośby li tylko z powodu przekroczenia 60-ciu lat życia, bez względu na to, czy wysłużyli już pełną emeryturę. W naszych jednak specyficznych, osobowych stosunkach pocztowych, (gdzie znaczna część personelu podlega jeszcze postanowieniom „Tymczasowych” Przepisów Służbowych b. Rady Regencyjnej i osławionemu 42-mu artykułowi tych przepisów), wyżej wymieniona zmiana w artykule 29-ym ustawy emerytalnej być może będzie miała choć ten dobry skutek, że ułatwiając administracji możliwość ustawowego oswobodzenia się od starszej generacji pocztowej, zmniejszy tem samem ilość niesprawiedliwych zwolnień ze służby na mocy artykułu 42-go punkt b., co w tak pohopny sposób i w tak licznych wypadkach było stosowane w ostatnich czasach jedynie gwoź „odmłodzenia” personelu pocztowego w służbie wykonawczej.

Następne zmiany w artykułach 31 i 32 są o tyle korzystne, że ustalają ściśle, dotychczas ustawowo nieuregulowaną, procedurę postępowania przy przenoszeniu funkcjonariuszów państwowych w stan spoczynku, z powodów wymienionych w artykule 28 pkt. a i b i artykule 29 pkt. a i b. (Trwała niezdolność do służby bez względu na wiek, przekroczenie 60 lat życia, długoletnia niezdolność do służby z powodu choroby).

Ze względu na częste wypadki stosowania tych artykułów i dokładne wyjaśnienie w nich praw, przysługujących funkcjonariuszom państwowym, przytaczamy je w dosłownem, nowouchwalonem brzmieniu:

#### Art. 31.

„Funkcjonariusz państwowy, ubiegający się o przeniesienie w stan spoczynku z po-

wodów, wymienionych w lit. a) art. 28, będzie poddany badaniu komisji lekarskiej I instancji w celu stwierdzenia, czy zachodzi trwała niezdolność do służby oraz z jakich przyczyn, a nadto, czy i w jakiej wysokości zachodzi utrata zdolności do zarabkowania (art. 11 i 12). Komisja lekarska I instancji przesyła swe orzeczenie bezpośrednio tej władzy, która zarządziła badanie, odpis zaś orzeczenia przesyła badanej osobie.

Właściwa władza ma prawo poddać funkcjonariusza państwowego badaniu komisji lekarskiej II instancji. Również funkcjonariusz państwowy ma prawo domagać się z uzasadnionych powodów badania przez komisję lekarską II instancji, jeżeli wynik badania przez komisję lekarską I instancji wypadł dla niego niekorzystnie. Odnosne odwołanie wraz z wnioskiem o przedstawienie do zbadania komisji lekarskiej II instancji winien funkcjonariusz państwowy wnieść w ciągu dni 14-tu od daty doręczenia mu orzeczenia komisji lekarskiej I instancji do tej władzy, która zarządziła badanie”.

#### Art. 32.

„O zamierzonym przeniesieniu funkcjonariusza państwowego w stan spoczynku bez jego prośby w przypadkach, przewidzianych w punkcie a) i b) art. 29, władza zawiadamia pisemnie funkcjonariusza państwowego z równoczesnym pouczeniem, że w ciągu dni 14 ma on prawo wnieść odwołanie. Jeżeli przeniesienie w stan spoczynku następuje z mocy lit. b) art. 29 ma nadto analogicznie zastosowanie postępowania, przewidziane w art. 31 ustawy, przyczem władza w zawiadomieniu o zamierzonym przeniesieniu w stan spoczynku winna powołać się na orzeczenie komisji lekarskiej”.

Również do bardzo ważnych artykułów noweli należy zaliczyć artykuł 37-my. Przewiduje on wprowadzić zaliczenie do usługi emerytalnej tej służby prowizorycznej lub przygotowawczej, która nie **poprzedzała** bezpośrednio służby etatowej, jednak uzależnia to od zgody władzy naczelnej w porozumieniu z Ministrem Skarbu”.

Naszem zdaniem jest to poważne niedociągnięcie ustawowe, gdyż jakkolwiek nowy ten przepis wprowadza zasadniczo możliwość zaliczania takiej służby — czego dotychczasowa ustawa nie przewidywała — jednak uzależnia to zaliczenie od swobodnego uznania władzy, która może decydować w poszczególnych wypadkach dowolnie i rozmaicie. Naszem zdaniem wszystkie tego rodzaju postanowienia powinny być przewidziane samą ustawą, bez możliwości dowolnego stosowania swobodnej decyzji.

Z postanowień interesujących specjalnie funkcjonariuszów pocztowych należy podkreślić zwolnienie pracowników ambulansowych od zwiększonych opłat emerytalnych, z powodu zaliczenia im roku służby — po dziesięciu latach pracy w ambulansach pocztowych — za 14 miesięcy.

Blżej artykułu tego nie omawiam, gdyż szczegółową analizę jego postano-

\*) Należy od tego odróżnić służbę prowizoryczną i przygotowawczą, bezpośrednio poprzedzającą służbę etatową jako policzalną do emerytury z samego prawa.



wień i stanowisko Związków w sprawie tego artykułu podaliśmy do wiadomości Czytelników „Pocztę” w poprzednim n-rze, w artykule „Świat pracowniczy o noweli emerytalnej”.

Na podkreślenie — jako polepszające postanowienia dotychczasowe — zasługują również zmiany dokonane w artykułach 62 i 63 przez zrównanie jedynej sieroty **bez ojca**, w razie niepobierania przez matkę pensji wdowiej, z jedyną sierotą **bez ojca i matki** (2/3 pensji wdowiej), oraz przez podwyższenie pensji sierot zupełnych po funkcjonariuszu państwowym — kobiecie, do wysokości jednej czwartej uposażenia emerytalnego matki. (Dotychczasowo pensja sieroca po matce wynosiła jedną szóstą jej uposażenia emerytalnego).

Bardzo humanitarną jest również uchwalona zmiana do artykułu 72-go zdająca nietylko do przedłużania — jak dotychczas — ale i **do przyznawania** prawa do pobierania pensji sieroczej po ukończeniu 18 względnie 24 lat życia. Jak zaznaczyłem jest to zmiana bardzo humanitarna, zachodzą bowiem wypadki, że sierota po funkcjonariuszu państwowym z powodu wady cielesnej lub umysłowej jest całkowicie niezdolna do samodzielnego utrzymania się, a przez czas życia funkcjonariusza państwowego, emeryta, lub wdowy po nim, pozostawała całkowicie na utrzymaniu rodzicielskiem. To też z chwilą gdy taka sierota pozostaje sama, często zachodzi potrzeba już **nie przedłużania, ale przyznania** jej poprzednio nie pobieranego zaopatrzenia emerytalnego, nawet pomimo przekroczenia ustawowo określonego wieku.

Polepszającym postanowieniem jest również zmiana dokonana w artykule 76-ym. Według artykułu 76, w dotychczasowym brzmieniu, wdowa po funkcjonariuszu państwowym, który zmarł w czynnej służbie przed uzyskaniem prawa do emerytury, otrzymuje jednorazową odprawę w wysokości połowy kwoty rocznego uposażenia zmarłego męża — **o ile sama nie jest funkcjonariuszem państwowym, względnie nie pobiera emerytury z tytułu własnej służby**. Uchwalona nowela emerytalna to końcowe zastrzeżenie uchyliła.

Na szczególne podkreślenie zasługuje skreślenie ustępu 2-go w artykule 92-im, przez co usunięto całkowicie niesłuszne i nad wyraz przykre, a dotychczas obowiązujące ograniczenie w myśl którego, lata wojny polsko - bolszewickiej, oraz lata innych bojów o Polskę, spędzone w czynnej służbie wojskowej, były liczone funkcjonariuszom państwowym pojedynczo, podczas gdy lata wojen, spędzone w służbie wojskowej w armjach b. państw zaborczych, musiały być liczone podwójnie!

Do poważniejszych zmian należy zaliczyć również zmianę dotychczasowego artykułu 97-go.

Dotyczy on funkcjonariuszów państwowych, którzy wstąpili do służby państwowej przed dniem 1 października 1923 r., a którzy przed wstąpieniem do służby państwowej polskiej pozostawali w jednym z b. państw zaborczych w **służbie samorządowej albo oddawali się pracy zawodowej** i którym zaliczono czas tej służby lub pracy do dodatku za wysługę lat, dodatku starszeństwa lub dodatku za trzechlecie.

Według dotychczasowego brzmienia artykułu 97-go służba taka lub praca — według swobodnego uznania władzy — doliczała się w całości lub w części, jednak w ilości nie przekraczającej lat 20 i nie wyższej od czasu zaliczonego do wysługi lat, dodatku starszeństwa, lub dodatku za trzechlecie, pod warunkiem przesłużenia w Państwie Polskiem conajmniej 5 lat.

Nowa redakcja tego artykułu przewiduje zaliczenie takiej służby lub pracy do wysługi emerytalnej w stosunku **roz zwerifikowanej pracy zawodowej za rok służby państwowej polskiej**, przyczem daje właściwej władzy naczelnej, w porozumieniu z Ministrem Skarbu, możność korzystniejszego zaliczania, jednakże nie więcej aniżeli lat 20.

Naszem zdaniem jest to redakcja korzystniejsza, gdyż zachowując prawo swobodnego uznania władzy w stosunku do korzystniejszego zaliczenia tych lat, stawia jako minimum **rok za rok**, stwarzając — dla tych pracowników, którzy wstąpili do służby polskiej w samym początku istnienia państwa polskiego — ustawowo zaliczalne 12 lat służby samorządowej lub pracy zawodowej.

Jako powiązanie z nowym artykułem 97-ym, nowela przewiduje nowe brzmienie artykułu 98-go, który m. in. zezwala na zaliczenie do wysługi emerytalnej (jednak pod warunkiem uiszczenia opłaty emerytalnej) i nie więcej aniżeli 10 lat z czasu **zasadniczo niepoliczalnej** służby państwowej, samorządowej lub pracy zawodowej w Państwie Polskiem, względnie obcem, **jeżeli okresy tej służby czy pracy nie zostały zaliczone** do dodatku za wysługę lat, dodatku starszeństwa lub dodatku za trzechlecie, na podstawach wymienionych w poprzednim, 97-ym, nowym artykule ustawy emerytalnej.

I ten przepis należy określić, jako przepis dla funkcjonariuszów korzystny, gdyż daje podstawę prawną do ubiegania się o zaliczenie każdej poprzedniej służby czy nawet pracy i jedyną jego wadą — jak to już kilkakrotnie przy ocenie noweli emerytalnej podkreślałem — jest i tu uzależnienie tego zaliczenia od swobodnej decyzji władzy naczelnej, powziętej w porozumieniu z Ministrem Skarbu, a nie od samego prawa t. j. kategorycznego przepisu ustawy emerytalnej.

\*

Tak oto, w głównych zarysach, przedstawia się zmiana ustawy o zaopatrzeniu

emerytalnem funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych. W artykule niniejszym przedstawiłem jedynie zmiany najważniejsze, pomijając poprawki mniejszej wagi lub też poprawki redakcyjne i porządkowe, wynikające automatycznie ze zmian omówionych tu artykułów ustawy. Starłem się zupełnie bezstronnie podkreślić postanowienia pogarszające przepisy dotychczasowe, jak również nie pominąć tych zmian, które bodaj w drobny sposób polepszają postanowienia dotychczas obowiązujące. W noweli emerytalnej znajdujemy i jedne i drugie.

Bezstronne zważenie jednak wszystkich postanowień noweli przeważa szale zdecydowanie na jej niekorzyść: Już choćby bardzo wysokie podniesienie opłat emerytalnych nie równoważy się w żadnym wypadku temi drobnymi polepszeniami, które znajdują się w noweli i które tu, zdaje się wszystkie, podkreśliłem.

Największą wadą noweli — jak to zaznaczyłem w pierwszej części niniejszego artykułu — i jak to zgodnie i mocno podkreślają wszystkie organizacje pracownice — jest zbyt ostrożne i zbyt nieśmiałe powiązanie emerytur pracowników państwowych z odpowiednimi instytucjami ubezpieczeniowymi pracowników samorządowych i prywatnych.

Bestronność nakazuje przyznać wprawdzie, że przez postanowienia zawarte w artykule 9-ym noweli emerytalnej został zrobiony pierwszy krok w tym kierunku, jednak jest to krok tak słaby, tak chwiejny, że nie może rościć sobie pretensji **równoważnika** w stosunku do bardzo znacznego zwiększenia opłat emerytalnych, które — stosownie do oficjalnych oświadczeń rządowych — z tego właśnie tytułu zostały zwiększone.

Skomplikowany splót interesów państwowych spowodował wprawdzie Ciąła Ustawodawcze do szybkiego, bardzo szybkiego nawet, uchwalenia noweli, jednak wydaje mi się, że i tam zaistniała poważna wątpliwość, czy świadczenia funkcjonariuszów równoważą się świadczeniami Państwa, skoro Senat, uchwalając zmianę ustawy o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonariuszów państwowych i wojska, jednocześnie — na wniosek przedstawicieli Parlamentarnej Grupy Pracowniczej — jednogłośnie uchwalił następującą rezolucję:

„Senat wzywa Rząd do opracowania projektu nowej ustawy emerytalnej, któryby zapewnił ciągłość wzajemną uprawnień emerytalnych nabytych w służbie państwowej z uprawnieniami nabytymi w ubezpieczeniach społecznych pracowników prywatnych i wniesienia go do ciał ustawodawczych w najbliższym czasie po uregulowaniu i ujednoliciu przepisów o państwowej służbie cywilnej”.

Zatem, będziemy czekać...

Józef Stangreciak.



# KILKA SŁÓW O HISTORJI POCZTY

Historję poczty rozmaici, rozmaicie pojmują. Niejednemu na słowo „historja poczty”, stają przed oczyma stare, kurzem okryte, pożółkłe akta, które powinno zostawić się w spokoju, inny znowu myśląc o starych urządzeniach pokiwa przy tem głową, inni wreszcie przedstawiając sobie cały okres czasu od pierwszych posłańców średniowiecza przemierzających z listami ogromne połacie kraju aż do dzisiejszych nowoczesnych urządzeń powiadają: poczta dziś jest przedsiębiorstwem nowoczesnem na sposób kupiecko-gospodarczy przez państwo prowadzonem, musimy być ludźmi teraźniejszości i nie powinniśmy oglądać się za siebie, tylko patrzeć naprzód, gdyż i tak z teraźniejszością mamy bardzo dużo do czynienia.

Historja poczty nawet wśród pocztowców nie budzi żywszego zainteresowania, naogół uważana jest za amatorstwo jednostek, o ile nie nawet za zabawkę kosztem służby.

Tak jest niestety w rzeczywistości.

Ta negatywna ocena nie jest jednak nowością, ani też właściwością historii poczty, znajdujemy ją również w innych dziedzinach.

Nie jeden n. p. interesuje się sztuką, ale nie historją sztuki, nie jeden literaturą, ale nie historją literatury, nie jeden wreszcie i polityką, ale nie historją polityczną.

Dla kogo jednak historja nie przedstawia żadnego interesu, lub przynajmniej nie powoduje rozważań, temu brak jest należytego zrozumienia danego przedmiotu, jak n. p. brak komuś zdolności do zawodu kupieckiego. Jest jeszcze i inna przyczyna. Dziś wielostronnie rozpowszechniane jest zdanie, że wiele spraw powinno być ujmowanych i kierowanych bez żadnego związku z przeszłością, natomiast tylko bystrością intelektu.

Mniemanie takie jest z gruntu błędne, gdyż tak pojedynczy człowiek, jak i cały naród nie może się nigdy wyzbyć swej przeszłości.

Historja poczty jest historją przystosowywania publicznej użyteczności do każdorazowej polityki, gospodarki i techniki różnych czasów. Jest przeto niewyczerpanem źródłem nauki dla każdego organizatora. Jej błędy są przestroga, jej dobre pociągnięcia wzorem dla wszystkich czasów. Kto jej nie zna, nie ma też należytego zrozumienia swego zawodu i nie może należycie współpracować nad jego udoskonaleniem.

Sławny badacz historii wielkiej rewolucji Hippolyte Taine powiada: „Historja poucza, że lepiej jest w dalszym ciągu budować, aniżeli nową budowę rozpoczynać.

Dawniejsi historycy zajmowali się właściwie historją polityczną, t. j. historją polityczno-dyplomatyczną i wojennych komplikacji, jakkolwiek i historja kultury i życia duchowego nie leżały odłogiem, stały one jednak w stosunku do siebie w luźnym związku, były osobno opracowywane i dopiero nowsi historycy weszli na inne tory, ujmując wszystkie działy historii w żywą łączność ze sobą, gdyż tylko na podstawie kultury i życia duchowego danego narodu, może być przedstawiona należycie jego historja.

Historja poczty jest ważną częścią historii kultury i życia duchowego narodu, jest miernikiem i odbiciem jego politycz-

nego znaczenia, jego siły i rozpięcia ruchu handlowego, oraz krystalizacją interesów i potrzeb obywateli państwa.

Pomimo to na historję poczty nie zwraca się u nas należytej uwagi.

Historja sztuki, literatury i t. p. są uznane jako gałęzie historii kultury, natomiast historja poczty uważana jest, szczególnie u nas, za kopciuszkę.

Jaka jest przyczyna takiego stanu?

Przedewszystkiem brak nam dotychczas naukowego opracowania historii poczty polskiej, oraz historii poczty ogólnej.

Znakomity profesor Dr. P. Dąbkowski<sup>\*)</sup>, autor kilku prac o pocście polskiej, powiada: „Że dotąd nie posiadamy w naukowej literaturze polskiej, naukowego dzieła o pocście polskiej to wytłomaczyć można zupełnym brakiem materiałów dostępnych szerszemu kołu uczonych. Wyszukiwanie ich wśród powodzi źródeł jest nietylko bardzo mozolnem ale i rezultat musiałby się okazać w stosunku do wyłożonej pracy (jednostki) bardzo szczupłym”.

Równocześnie wskazuje jednak Szanowny Profesor jak te trudności dałyby się pokonać, mianowicie przez stworzenie osobnego wydawnictwa specjalnie temu

<sup>\*)</sup> Dr. P. Dąbkowski: „Rys urządzeń pocztowych w dawnej Polsce”, Lwów 1903. „Zbiór dokumentów do historii urządzeń pocztowych w Polsce”. Lwów 1928.

przedmiotowi poświęconemu. „Miałoby ono za zadanie ogłaszać materiał archiwalny dotąd nieznany, wyszukiwany przez uczonych, oraz przedrukowywać po raz wtóry te rzeczy, które z powodu swej rzadkości nie są przystępne dla badacza”.

Ze swej strony dodalibyśmy jeszcze, że historja poczty polskiej, tak jak inne działy historii polskiej, jest działem specjalnem dla opracowania którego potrzebną jest współpraca specjalistów, którzy powinni w pierwszej linii wyjść z łona zarządu pocztowego, gdyż posiadaliby potrzebną znajomość rzeczy do osądzenia i opracowania pocztowo-histerycznych źródeł.

Głos jednak Prof. Dąbkowskiego pozostał dotychczas bez echa. Nie zdobyliśmy się jeszcze na tego rodzaju wydawnictwo, któreby w znacznej mierze przyczyniło się i przyspieszyło naukowe opracowanie poczty polskiej.

Co się tyczy historii poczty ogólnej w języku polskim, to tej naukowo opracowanej również nie posiadamy, prócz krótkich rysów J. B. Chołodeckiego i K. Filipa, które nie ujęte w ramy ogólnej historii kultury nie dają należytego poglądu.

L. Siwiec.

**Przyp. Red.** Podzielając całkowicie pogląd Szan. Autora, śpieszymy zaznaczyć, że już od dłuższego czasu z ramienia Związku opracowuje się — oparta na źródłach archiwalnych — historja poczty, a poczty polskiej w szczególności, która już w bieżącym roku ukaże się w druku, nakładem Związku Prac. Pocz. Telegr. i Telef. R. P.

## W OBRONIE URZĘDNIKA OKIENKOWEGO

Niedawne to przecież czasy, gdy w dziennikach stołecznych, a i prowincjonalnych również, roiło się od listów, oświadczeń, wzmianek etc., stwierdzających, iż w takim to a takim urzędzie pocztowo-telegraficznym, przy takim to a takim okienku siedzi urzędnik czy urzędniczka, skandalicznie zachowujący się wobec interesantów.

A to lekceważące traktowanie publiczności, ato grubiańskie odzywianie się do klienteli pocztowej, a to wreszcie odsyłanie od Annasza do Kaifasza... sypały się w gazetach oskarżenia pod adresem funkcjonariuszów pocztowych, a za temi enuncjacjami, szły oczywiście zażalenia do władz, które nolens-volens musiały się zajmować temi, nieraz bzdurnemi sprawami.

Robiono dochodzenia, mnożyły się protokoły, no i, jak to zwykle bywa, raz stwierdzano winę urzdnika, karząc go dotkliwie, raz sprawę umarzano, gdyż zarzuty okazywały się bezpodstawne.

Nie chcę twierdzić, że wszyscy urzędnicy pocztowi (okienkowi) — to siedzące anioły, ale wiem dobrze, że nieraz nieaktowne zachowanie się urzędnika jest wyraźnie sprowokowane przez publiczność.

A gdy już urzędnik dopuści się, choćby najmniejszego nietaktu, to — przepadł, gdyż „delikatny” interesant robi z igły — widły, wyolbrzymiając winę urzędnika.

Dziś jestem już tylko interesantem w urzędach pocztowych, ale przed kilku laty przeszedłem przez gehennę pracy okienkowej.

Jako praktykanta administracyjnego zasadzono mnie do okienka w jednym z filjalnych urzędów stolicy.

Z przykrością stwierdzam, że nieraz nie zachowywałem form wersalskich wobec klienteli, ale, ileż to razy publiczność przyczyniała się do podwyższenia temperatury mojej zazwyczaj zimnej krwi?

W tem mojem okienku załatwiał się dużo spraw. Przyjmowałem telegramy, redagowałem przekazy telegraficzne, przyjmowałem zgłoszenia na radio-abonament, wreszcie handlowałem znaczkami pocztowymi hurtowo.

Przy okienku stałe długi ogonek.

Otóż pamiętam, tak się złożyło, że kilka pierwszych osobistości w kolejce załatwiała sprawy radjowe, przekazowo-telegraficzne i nabywało znaczki pocztowe hurtowo, „na książkę”. Wiecie państwo, że te czynności zajmują trochę czasu, bo to tu i tam trzeba coś wpisać, a to zawsze minutkę czasu wymaga.

Gdy tak załatwiam, jakiegoś radjotę, któremu oczywiście trzeba jeszcze wszystko dokumentnie wyjaśnić i na wszystkie pytania odpowiedzieć, jakiś szósty, czy siódmy członek ogonka podbiega do okienka i robi mi potworną hecę, że on z jednym głupim telegramem musi tyle czasu czekać.

Wziąłem ten telegram, już poza kolejką, na co zaczęły się sypać protesty reszty ogonka.

Telegram istotnie był głupi, pamiętam jego treść:

„Gęsi jadą, ciotka przyjeżdża jutro”.



Że ten interesant się denerwował to mu się nie dziwie.

I tu właśnie kryje się załazek wielu nieporozumień między publicznością, a urzędnikiem. Publiczność nie może zrozumieć, że urzędnik siedzi i robi to, co mu instrukcja każe.

Rzeczywiście głupie telegramy powinno się załatwiać szybciej. Ale, czyż jest winą urzędnika, że mu każą oprócz przyjmowania telegramów załatwiać jeszcze szereg innych czynności?

Może instrukcja jest zła, a może nawet jest i dobra, lecz klient nie rozumie konieczności takiego a nie innego załatwiania jego spraw — ale co winien urzędnik? Dlaczego na niego wylewać nadmiar swej złości?

Urzędnicy okienkowi zachowują się dzisiaj znacznie poprawniej, niż dawniej. A publiczność?

Publiczność nie zawsze jest na miejscu. Przed paroma dniami stałem w kolejce w urzędzie Warszawa 1.

Przy okienku siedziała jakaś starsza pani. Podziwiałem jej takt, delikatność, jej umiejętność tuszowania incydentu, mimo, iż jakiś cham ten incydent pragnął wywołać.

I pomyślałem sobie, iż ta starsza pani, za trzysta złotych miesięcznie, nie tylko daje urzędowi swą pracę, ona spełnia misję kulturalną, uczy publiczność, jak się należy zachowywać przy załatwianiu swoich interesów.

Czy jednak ta pani, lub każdy urzędnik spełniający swoje obowiązki taktownie przy okienku, są obowiązani tolerować grubiańskie, niegrzeczne, a choćby tylko lekceważące zachowanie interesanta?

Zwrócenie takiemu interesantowi uwagi na jego niewłaściwe zachowanie, może wywołać potok obelg, a szanujący się urzędnik obelgą odpowiedzieć nie może. Nie wolno mu zresztą — gdyż surowe instrukcje grożą poważnymi konsekwencjami służbowymi w wypadku popełnienia ja-

kiegoś nietaktu przez bardziej krewkiego urzędnika.

W tem miejscu, słyszę Wasze pytanie, panie i panowie z okienek. A więc co robić? Co nas chroni przed grubiaństwem publiczności.

*Chronią Was kodeksy karne.*

Obowiązujące w państwie polskiem ustawy karne bronią urzędników publicznych przed zniewagą, wówczas, gdy ta zniewaga dotknęła ich podczas lub z powodu pełnienia obowiązków służbowych.

Kary przewidziane za zniewagę urzędników są dotkliwsze, niż za zniewagę osób prywatnych i to jest całkiem zrozumiałe: w wypadku zniewagi urzędnika cierpi na tem nie tylko on sam, ale przedewszystkiem reprezentowany przez niego Urząd, a więc instytucja publiczna, państwowa.

Ale nie tylko zniewaga urzędnika ulega karze, wystarczy okazanie nieposzanowania władzy przez dopuszczenie się w urzędzie państwowym, podczas zajęć służbowych postępków oczywiście nieprzyzwoitego, a nieprzyzwoitym postępkom będzie takie zachowanie, które zawiera w sobie lekceważenie powagi urzędu, mimo, iż o jakiejś konkretnej obrazie urzędnika — trudno mówić.

Urzędnicy pocztowi powinni korzystać z tej ochrony, jakiej im udzielają ustawy karne, a niewątpliwie ilość skarg i ubolewań na niewłaściwe zachowanie się interesantów w urzędach pocztowych, skarg i ubolewań, które się ciągle słyszy ze strony urzędników okienkowych — zmaleje.

**„ZAKOPANE — KRYNICA — CIECHOCINEK — SZCZAWNICA — OTWOCK — ŚWIDER — TO PRZYSZŁE NASZE PLACÓWKI UZDROWISKOWE, TÓRĘ MOŻEMY ZDOBYĆ, DLA POCZTOWCÓW I ICH RODZIN, ZA POMOCĄ NALEPEK UZDROWISKOWYCH”.**

Oczywiście, trzeba tu postępować z dużym taktem i unikać bezpodstawnych zarzutów wobec tego, czy owego interesanta, pamiętać przytem należy o tem, aby w wypadku karygodnego zachowania się interesanta, zebrać bezzwłocznie materiał dowodowy przeciwko niemu, przedewszystkiem zaś wylegitymować go.

To już należy do okoliczności poszczególnych faktów. Nieraz należy skorzystać z interwencji policji, nieraz oczywiście interwencja taka będzie zbędna.

Dochodzić swych praw winien urzędnik za pośrednictwem swych władz, w drodze raportu służbowego. Władze już same od siebie obowiązane są w wypadku zaistnienia przestępstwa, uczynić doniesienie karne do prokuratury.

Tu muszę nadmienić, że niema takiego przepisu, któryby zabraniał urzędnikowi wystąpić ze skargą karną na znieważającego go interesanta — bezpośrednio, bez udziału, czy pośrednictwa władzy przełożonej, drogi tej jednak zalecać nie należy, gdyż tego rodzaju postępowanie urzędnika może spotkać się z uzasadnionem do pewnego stopnia niezadowoleniem władzy służbowej.

Zawsze jednak pamiętajmy o jednym: Urzędnik służy interesowi publicznemu, oddając swe usługi społeczeństwu. Winien je oddawać nie tylko fachowo, ale i taktownie. Nie jest czemś lepszem od przedstawicieli formującej się przy okienku kolejki, ale nie wolno go traktować z lekceważeniem, nie wolno go obrażać.

I dlatego urzędnik ma prawo wyciągać konsekwencje z niewłaściwego zachowania się względem niego publiczności, nawet konsekwencje karno-prawne, ale nie może tego przysługującego mu prawa nadużywać.

Bo wówczas straci u publiczności ten autorytet, który mu gwarantuje jego władza, a którego bronią kodeksy karne.

Były pocztowiec.

## CO I JAK MÓWIĄ O NAS W SEJMIE

**Sprawozdanie Komisji Budżetowej o preliminarzu budżetowym Ministerstwa Poczty i Telegrafów na okres od 1 kwietnia 1931 r. do 31 marca 1932 r.**

Sprawozdawca: poseł JÓZEF GLIŃSKI.

Stosownie do zapowiedzi w nrze 4-ym „Poczty”, rozpoczynamy przedruk sprawozdania Sejmowej Komisji Budżetowej o preliminarzu budżetowym Ministerstwa Poczty i Telegrafów.

Z uwagi na niezwykle ciekawy dla każdego pracownika p. t. i t. materiał, oraz ujęcie kwestji pracowniczej, spodziewamy się, że przedruk sprawozdania spotka się z żywym zadowoleniem naszych Czytelników.

Wysoki Sejmie!

Naczelny Zarząd poczt, telegrafów i telefonów od chwili powstania Państwa Polskiego przechodził różne fazy organizacyjne, które już kilkakrotnie na komisji budżetowej były omawiane, nie będę więc ich powtarzał. Pozwolę sobie tylko zaznaczyć, że zmiany, przez które przechodził powyższy Zarząd, miały ujemny wpływ na kierunek rozwoju poczt, telegrafów i telefonów, utrudniając ciągłość prac, mających na celu odbudowę zniszczenia wojennego

oraz rozbudowę i usprawnienie działalności poczty.

Tem więcej należy z uznaniem podkreślić pracę Ministerstwa, która umożliwiła, zwłaszcza w pierwszych chwilach istnienia Państwa, uruchomić cały aparat pocztowo-telegraficzny, przy ogromnie szczupłym stanie technicznym wyposażenia pocztowego, zwłaszcza w największym b. zaborze rosyjskim.

Najbardziej rażące niedomagania zostały usunięte i widać poważne przygotowania i wysiłki, zmierzające do postawienia sprawności usługi pocztowej, telegraficznej i telefonicznej na należytych poziomach.

W tym kierunku Ministerstwo Poczty i Telegrafów zwróciło baczna uwagę na przygotowanie sobie napływu nowego personelu technicznego i manipulacyjnego.

Szkolenie służby technicznej zorganizowane zostało w sposób następujący:

1) Niższy personel techniczny (montrzy) szkolony jest na miejscu przy wykonywaniu robót w okresie 2½ lat praktyki. W roku ubiegłym wyszkolono takich monterów 149.

2) Pracownicy techniczni o średnim wykształceniu teletechnicznym (średni teletechnicy) stanowią rdzeń służby technicznej. Stanowiskiem i zakresem działania można ich przyrównać do majstrów w poszczególnych działach w fabrykach. Jak

wiadomo dobra praca fabryki zależy w przeważającym stopniu od odpowiednio dobranych i wykwalifikowanych majstrów, to też Ministerstwo Poczty i Telegrafów dokłada największych starań, aby wyszkolić sobie potrzebną ilość średnich teletechników i w tym celu zorganizowało w Warszawie Szkołę Teletechniczną o 2-u letnim kursie kształcenia. Przyjmowani są do tej Szkoły kandydaci, posiadający 6-klasowe wykształcenie gimnazjalne.

W ubiegłym roku ukończyło Szkołę 98 uczniów, przyjęto nowych do szkolenia 100. W przyszłym roku budżetowym Ministerstwo Poczty i Telegrafów ma zamiar utrzymać tę samą liczbę.

Ukończenie Szkoły Teletechnicznej jest niemal równoznaczne z uzyskaniem świadectwa dojrzałości w średnim zakładzie naukowym, bez prawa jednakże wstępu do politechniki.

3) Wyższy personel teletechniczny, a mianowicie inżynierów, kompletuje Ministerstwo Poczty i Telegrafów w ten sposób, iż posiada na Politechnice Warszawskiej, Lwowskiej i w Państwowej Szkole Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Warszawie na wydziałach elektrotechnicznych 30 stypendystów.

Dla wyszkolenia urzędników manipulacyjnych prowadzi się przy każdej dyrekcji kursy dla praktykantów pocztowych, przygotowujące średnich urzędników pocztowo-



# O nadmiernej ilości okólników telegraficznych

Telegraf woła: „Puszczamy taśmę i czytamy: „okólnik 60 — 100 — 150 słów”. Powtarza się to prawie codziennie.

Okólniki te są przeważnie o otwarciu lub zamknięciu urzędów i agencji pocztowych oraz o wprowadzeniu względnie rozszerzeniu w niektórych urzędach i agencjach służby telegraficzno - telefonicznej. W roku ubiegłym wydano takich okólników — 182. Liczba naprawdę imponująca.

Nad oddawaniem i przyjmowaniem tych okólników, liczących przeciętnie po 60—65 słów, stracono dużo czasu, zużyto wiele blankietów i taśmy, zajmowano przez wiele godzin setki przewodów telegr. - telef. A czy było to naprawdę potrzebne i konieczne?

Zdaniem mojem — nie.

To „nie” opieram na następującym uzasadnieniu:

1) Znaczną część omawianych okólników wydano na kilka a nieraz i kilkanaście dni przed otwarciem lub zamknięciem danego urzędu czy agencji. Używanie więc drogi telegraficznej dla tak wczesnych okólników było zupełnie zbędne, bowiem miały one aż nadto czasu dojść do urzędów pocztą.

2) Z liczby nadanych w ciągu roku ubiegłego okólników bardzo wiele dotyczy nie otwarcia lub zamknięcia urzędów czy agencji, lecz tylko zmiany sposobu wykonywania przez nie służby telegraficzno - telefonicznej.

Otóż dane takie, że w jakimś tam małym urzędzie ustawiono aparat telefoniczny lub Morse'a, nie są chyba tak bardzo nagłe i pilne, by podawać je urzędem całej Polski aż drogą telegraficzną. Ten jedno czy dwudniowy pośpiech jest w tych

wypadkach zupełnie zbędny. Jako przykład — podam agencje Chotomów i Choszczówkę, do których przyjmowały urzędy nadawcze telegramy taksamo, kiedy agencje te nie posiadały telegrafu, jak i obecnie, gdy posiadają.

Jakaż tedy była potrzeba podawania telegraficznie urzędem całej Polski wiadomości, że w rzeczonych agencjach ustawiono telefon? Czy nie wystarczyłoby przesłanie takiego zawiadomienia pocztą? Tembardziej jeszcze nie powinno się obciążać telegrafu do przesyłania zawiadomień, dotyczących tylko ustawienia gdzieś aparatu Morse'a, albowiem zawiadomienia takie, że jakiś tam urząd przyjmuje telegramy nie telefoniczne — a telegraficznie, są naprawdę mało ważne i dla urzędów zwłaszcza dalszych zupełnie obojętne.

3) Pozostałe okólniki (około 40 proc. ogólnej liczby), wydano w dniu otwarcia lub zwnięcia odnośnych urzędów i agencji, albo też z parodniowym opóźnieniem. W tych wypadkach pośpiech był rzeczywiście potrzebny i uzasadniony, ale czy konieczności tego pośpiechu niemożna było uniknąć? Sądzę, że można było uniknąć i to bardzo łatwo, a mianowicie — wydać te okólniki o tyle wcześniej, by nie wymagały aż drogi telegraficznej. Jest to naprawdę możliwe, albowiem termin otwarcia lub zamknięcia każdej agencji czy urzędu może i powinien być zawsze zgóry ustalony i wyznaczony na jakieś dwa tygodnie naprzód. Jeżeli wszelkie inne — nieraz ważne i terminowe zarządzenia otrzymują urzędy drogą pocztową i bez opóźnienia, to dlaczegoż ten sam sposób nie może być stosowany i do omawianych okólników?

Jak widać z powyższego uzasadnienia, rzeczony okólniki telegraficzne dałyby się w zupełności i bez żadnego uszczerbku dla

służby, a przeciwnie — z wydatną korzyścią dla niej, — zastąpić zwykłymi zawiadomieniami, przesyłanymi urzędem drogą pocztową poszczególnie czy też dekadowo za pewne okresy czasu w formie, odpowiadającej spisowi urzędów, co umożliwiłoby urzędowi wklejać je od razu do spisu i nie mazać go jak dotychczas odręcznymi uzupełnieniami.

Omawiane okólniki telegraficzne są bodajże największym utrapieniem urzędów zwłaszcza tych, które mają obowiązek przekazywania ich sąsiadnim urzędowi i agencjom telefonicznie lub pocztą w odpisach.

Zajmuje to dużo drogiego czasu i pracy — pracy zniechęcającej, bo bezcelowej. Oprócz tego pociąga to za sobą znaczne zapewnne koszty na zużywanie w ten sposób setki tysięcy blankietów telegr. i taśmy oraz obciąża w znacznym stopniu przewody telegr. - telefoniczne.

Sądzę, że zaprzestanie wydawania omawianych okólników telegraficznych byłoby znacznym krokiem naprzód w oczekiwaniu już oddawna, a zapowiedzianem ostatnio przez Pana Ministra P. i T. uproszczeniu i ułatwieniu służby poczt. - telegr. i telefonicznej.

Jan Wróblewski

## NA STATEK „DAR POCZTOWCA“

Przekazali w dalszym ciągu na konto Komitetu Floty Narodowej w P. K. O.:

Pracownicy U. p. t. Lublin 1	11.57 zł.
„ „ „ „ Suwałki	20.50 „
„ „ „ „ Gieranowy	2.30 „
„ „ „ „ Drohobycz	38.10 „
„ „ „ „ Grudziądz 1	20.50 „
„ „ „ „ Głębokie	36.— „
Koło Miejsce Sosnowiec	10.— „
„ Komitetu Fl. Nar. Chojnice	16.02 „

telegraficznych. Pozatem organizuje się kursy dokształcające dla urzędników, zjeżdżających się z całego kraju.

Nie potrzeba przekonywać o konieczności szkolenia personelu oraz o konieczności zorganizowania pracy, na racjonalnych podstawach. To też zagadnienie to jest należycie doceniane przez obecnego kierownika resortu poczty.

Od dn. 1 stycznia 1930 r. utworzono przy Ministerstwie Biuro Studjów.

Biuro to jest jednostką o charakterze opiniodawczym, badawczo organizacyjnym i naukowym.

Pierwszym referatem biura Studjów jest referat Sekretariatu Kodyfikacyjnego. — Kodyfikacja ustawodawstwa i przepisów szczególnie ważnych dla poczty posuwa się naprzód i dotąd wydrukowano 5 tomów, a mianowicie:

- 1) Instrukcja Mob.
- 2) Przepisy dyscyplinarne.
- 3) Konwencja światowa pocztowa.
- 4) Przepisy o przewozie poczty.
- 5) Przepisy emerytalne.

Ponadto opracowano przez referentów 24 prace, które są przedmiotem rozważań i uzgadniania z innymi Ministerstwami i instytucjami. Wspomnę tylko o najważniejszych, jak:

- 1) Ordynacja pocztowa,
- 2) Przepisy kasowo-budżetowe,
- 3) Ordynacja telegraficzna,

4) Ordynacja telefoniczna,

5) Przepisy manipulacyjne pocztowe.

6) Przepisy o poczcie lotniczej i t. d.

Ministerstwo Pocht i Telegrafów zamierza w najbliższym czasie skodyfikować całokształt zagadnień, dotyczących tego resortu.

Należy także wspomnieć o opracowaniu jednolitego tekstu ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie, który zostanie w najbliższych dn. ogłoszony.

Prócz prac kodyfikacyjnych Biuro Studjów podjęło pracę nad wydaniem podręcznika języka francuskiego dla urzędników pocztowo-telegraficznych oraz zainicjowało wydanie podręcznika aparatów telegraficznych Morse i Juze, wydanego w swoim czasie przez Stowarzyszenie Teletechników, a od paru lat wyczerpanego.

Wreszcie Biuro Studjów prowadzi pracę nad oszacowaniem majątku przedsiębiorstwa państwowego „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”. Prace te zakończone będą na dzień 1 kwietnia 1930 r. Oszacowanie to przede wszystkim niezbędne jest do przygotowania bilansu otwarcia przedsiębiorstwa.

Już obecnie można przytoczyć przykładowo niektóre interesujące dane dotyczące majątku tego resortu. Ogólna ilość budynków, w których znajdują się urzędy państwowe wynosi 468, zaś innych budynków 748, co razem stanowi 1216 budynków,

oszacowanych na ca 66,6 milj. złotych, a łącznie z gruntami oszacowanie nieruchomości wzrasta do 83 milionów złotych.

Przeprowadzone oszacowanie między-miastowych przewodów napowietrznych wykazało, iż długość przewodów wynosi 307,806,8 km., a wartość szacunkowa ca 30 milj. zł.

Biuro obejmuje również sprawy, związane z projektem budynków i urządzeń kolejowo-pocztowych w kolejowym węźle warszawskim w związku z budową linii średnicowej.

Również do nowych prac należy zagadnienie znormalizowania lokali dla urzędów pocztowo-telegraficznych III, IV i V klasy.

Do Biura Studjów przydzielone jest Centralne Laboratorium Teletechniczne, które ma za zadanie między innymi:

- a) prowadzenie robót i badań, mających na celu teoretyczne i praktyczne rozwiązanie zagadnień z dziedziny teletechniki,
- b) metodyczne badanie usterek i zakłóceń w tele-komunikacji; w tym celu Laboratorium wykonywa perijodyczne pomiary, przepisane umowami międzynarodowego Komitetu Doradczego,
- c) zaznajamianie inżynierów i techników z najnowszymi metodami pomiarów i badań, przyjętymi w praktyce zagranicą i w kraju i t. d.



# O ZJEDNOCZENIE WYSIŁKÓW

Drukując poniżej doskonały artykuł, łaskawie nadesłany nam przez p. generała Marjusza Zaruskiego, w którym autor oświadcza najzupełniej słusznie, że do prowadzenia akcji, na rzecz budowy Floty Polskiej jest powołany wyłącznie „Komitet Floty Narodowej” — zwracamy się z apelem do kolegów - pocztowców, aby przeznaczone przez nich na budowę polskich okrętów skadki, wpłacali wyłącznie na rzecz Komitetu Floty Narodowej, pomijając inne emerycyjne instytucje, zajmujące się inkasowaniem ofiar na budowę okrętów.

Komitet Floty Narodowej jest instytucją, zorganizowaną na mocy ustawy, instytucją najpoważniejszą, dającą gwarancję, iż akcja przez nią przeprowadzona wyda należyte rezultaty.

Redakcja

Życie naszego społeczeństwa nastroża niemało powodów do wcale smutnych refleksyj. Uderza przedewszystkiem niezrozumienie głównych zagadnień i najprostszych dróg, wiodących do osiągnięcia zamierzonych celów. Rzeczy proste stają się zawiłymi, łatwa praca marnieje w labiryncie sztucznych sprzeczności. Pozostają tylko słowa, uchwały i rezolucje.

Z Komitetem Floty Narodowej, nad którego uruchomieniem rozpocząłem pracę jeszcze w r. 1925, dzieje się nie lepiej. Od samych niemal jego początków piętrzą się wokół nie do wiary przeszkody i trudności, tak, jakgdyby głównym zadaniem pewnych grup społeczeństwa w stosunku do Komitetu było niedopuszczenie do jego rozwoju. Czasami mimowoli nasuwają się w myśli wprost upiorne obrazy: gdyby tak np. ktoś liłościwy zapragnął zbudować przytułek dla bezdomnych, czy ociemniałych i idei tej życie swe oddał, czy pod koniec swych zabiegów i starań nie spotkałby się z akcją,

mającą wprost cechy nagonki? Nie mam dość głębokiego przekonania, ażeby dać odpowiedź przeczącą.

Już taki jest układ naszego życia i tak małe jest wyrobienie społeczne.

W r. 1926 rzuciłem hasło powołania społeczeństwa do budowy floty morskiej drogą dobrowolnego jego opodatkowania się. Uczyniłem to dlatego, że, na podstawie rozmów z przedstawicielami sfer rządowych i sejmowych doszedłem do przekonania, że nie mogło być mowy o ustawowym opodatkowaniu obywateli specjalnym podatkiem na budowę floty. Zdawałoby się, że nikt chyba nie będzie miał nic przeciwko temu, ażeby pewna dziedzina naszego bytu państwowo - społecznego wzbogaciła się o jakieś realne wartości. Otóż nie. Znaleźli się ludzie, mający frazes patriotyczny stale na ustach, którzy czynili wszystko, ażeby nie dopuścić do ugruntowania się myśli tej w społeczeństwie i rozwoju samej akcji. Pobudki psychologiczne tych osób aż nadto dobrze są mi znane i znajdują w swoim czasie wyraz w historii początków polskiego „Flottenvereinu”, tymczasem zaś zmuszony jestem odpierać absurdalne zarzuty i walczyć wprost o byt tej drogiej mi instytucji.

Na zew, setki tysięcy, jeżeli nie miliony ludzi dobrej woli (w tem mam otuchę i zachętę do wytrwania) odpowiedziało. W ciągu trzech lat powstało około tysiąca filij Komitetu Floty Narodowej w całej Polsce, zakotłosał się na falach Bałtyku wielki i piękny żaglowiec szkolny, fregata oceaniczna „Dar Pomorza”, ofiarowany państwu przez „Wojewódzki Komitet Floty Narodowej w Toruniu” (przy wybitnej pomocy kredytowej, organizacyjnej i moralnej Biura Centralnego Komitetu w Warszawie), żaglowiec, który kosztował Komitet 1,5 miliona złotych i za który słocznia duńska w Nakskow ofiarowywała 3 miliony Zapoczątkowano zbiórki lokalne lub zawodowe na

okręty: „Dar Kujaw - Bydgoszczy”, „Dar Warszawy”, „Dar Kolejarzy”, „Dar Szkoły Polskiej”, „Dar Pocztowców”, dar sfer sądowych i adwokackich „Temida” i t. p.

Wszystko to działo się w ścisłym organizacyjnym zjednoczeniu z Komitetem Floty Narodowej — do tej pory w porządku.

Aliści parę miesięcy temu pewne zrzeszenie inwalidzkie na prowincji ogłosiło, że zaczyna zbierać składki na budowę łodzi podwodnej: „Odpowiedź Treviranusowi”. Za jego przykładem w różnych zakątkach Rzplitej, jak grzyby po deszczu zaczęły powstawać Komitety zbiórki — jedne na „Odpowiedź Treviranusowi”, inne na budowę floty wogóle, jeszcze inne na budowę floty wojennej.

Pomijam niedoświadczenie w pracy społecznej i nieliczenie się z własnymi siłami tych zrzeszeń. Dla zebrania setek milionów złotych od społeczeństwa potrzeba posiadać lub stworzyć odpowiedni aparat biurowy: jeden sekretarz i maszynistka pracy takiej nie podolają. Na dowód przytoczę fakt, że w r. ub. Komitet Floty Narodowej, który posiada już odpowiednio zorganizowany aparat biurowy, samych listów rozesłał 22 i pół tysiąca, nie licząc setek odezw, ulotek, afiszów i t. p.

Czem są w istocie owe liczne, dziś już w liczbie kilkunastu, zrzeszenia i Komitety?

Odpowiedź prosta. Są one nowymi Komitetami Floty Narodowej — samorządne, bez przeszłości, bez autorytetu ustawy państwowej i bez przewidzianej przez nią ścisłej kontroli.

Zamiast zjednoczyć się w jednej wspólnej akcji, obejmującej dziś całą Rzeczpospolitą z Komitetem Floty Narodowej, każde z tych zrzeszeń ogłasza, że rozpoczyna akcję, mającą na celu budowę floty.

Faktem tym nie chce się wierzyć. Lecz są one prawdziwe. Mamy dziś kilkanaście „Flottenvereinów”, a każdy tydzień przynosi wiadomość o powstaniu nowego.

Mamy zatem Komitet Floty Narodowej, zreorganizowany na mocy ustawy państwo-

Jak widać prace Centralnego Laboratorium mają charakter użyteczny i są związane z potrzebami eksploatacji telegrafów i telefonów.

Ponadto istnieje przy Ministerstwie powołana do życia rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 października 1928 r. Rada Teletechniczna, złożona z 14 osób, w tem trzech przedstawicieli nauki, wybitnych fachowców na polu teletechniki, powołanych z poza grona pracowników państwowych. Do Rady Teletechnicznej wchodzi przedstawiciel Ministerstwa Poczty i Telegrafów, Ministerstwa Spraw Wojskowych, Komunikacji oraz Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Rada ma za zadanie: wydawać opinie dla uzgadniania poczynań zainteresowanych ministerstw w dziedzinie urządzeń teletechnicznych; opracowywanie poszczególnych zagadnień, inicjowanie, uzgadnianie i opinjowanie prac normalizacyjnych i t. p. Wobec stałego i bardzo szybkiego rozwoju telegrafu i telefonu, zarówno przewodowego, jak radiowego, zwłaszcza zaś wobec ustawicznego wzbogacania radjofonji coraz nowymi udoskonaleniami technicznymi, praca Rady okazuje się niezmiernie użyteczna.

Prace Ministerstwa Poczty i Telegrafów zmierzają równolegle w dwu zasadniczych kierunkach:

1) w kierunku rozwoju urządzeń pocztowych, telegraficznych i telefonicz. oraz

2) w kierunku jaknajwiększego znormalizowania prac urzędów, oraz oparcia tychże na wynikach badań naukowych i w tym celu ugruntowania przedsiębiorstwa na personelu fachowo przygotowanym.

W kierunku rozwoju urządzeń pocztowych uruchomiono w bieżącym roku budżetowym cały szereg urządzeń pocztowych, na rok 1931/32 przewiduje się uruchomienie nowych 158 instytucji pocztowych, w tem 52 urzędów, 80 agencji i 22 pośrednictw.

W dziedzinie telegrafu i telefonu wykonano, lub są na ukończeniu następujące roboty inwestycyjne:

1) Wybudowano przewody ogólnej długości 9.553 klm.

2) Przeprowadzono budowę i przebudowę sieci kablowych miejskich w Wilnie, Radomiu, Krakowie, Katowicach, Poznaniu i w Warszawie.

Ponadto wykonano cały szereg robót przy rozbudowie sieci w mniejszych miastach.

3) W toku znajdują się roboty nad przebudową central telefonicznych: miejskiej i międzymiastowej w Katowicach. W Krakowie ukończono rozszerzenie centrali automatycznej do 9.000 numerów. W Łodzi wybudowano nową centralę międzymiastową, a w Warszawie rozszerzono międzymiastową.

W Radomiu prowadzi się budowę nowej

centrali telefonicznej automatycznej i międzymiastowej.

Ponadto przebudowano cały szereg mniejszych central telegraf. i telef.

Na powyższe roboty wydatkowano do tychczas około 1.674.398 zł.

4) Dotychczas przyłączono około 7.000 abonentów nowych wraz z aparatami dołączkowymi.

W bieżącym okresie budżetowym odremontowano około 40.000 klm. linii słupowych wraz z przewodami, oraz usunięto na przewodach międzymiastowych i sieciach miejskich około 200.000 uszkodzeń.

W dziedzinie budownictwa Ministerstwo Poczty i Telegrafów wykańcza Państwową Wytwórnię Aparatów Telefonicznych i Telegraficznych, która pracuje już w nowym gmachu, kontynuuje budowę gmachu Centralnego Telegrafu i Telefonów Międzymiastowych przy ul. Nowogrodzkiej.

Ponadto Ministerstwo prowadzi cały szereg robót koniecznych, spowodowanych bądź zabezpieczeniem mienia państwowego przed włamaniem i kradzieżą, przed zniszczeniem, celem przystosowania lokali biurowych do potrzeb pocztowych, wreszcie — nadania budynkom względnie lokalom pocztowo-telegraficznym wyglądu, odpowiadającego powadze urzędu państwowego.

Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22.III 1928 r. zostało u-



wej z roku 1927, który według art. 1 tej ustawy, ma na celu koordynowanie „grup społecznych oraz osób, dążących do utworzenia polskiej floty morskiej” i „zgodnie z tym celem (art. 2) Komitet zbiera fundusze i niemi zarządza”, a obok niego szereg niepowołanych małych komitetów, których lista nie jest zamknięta.

Nikt nie zaprzeczy, że Anglik, Holender, Francuz czy Niemiec, który zna swój jeden jedyny, a potężny „Flottenverein”, zorientowawszy się w tym stanie rzeczy, uznałby go za zgodny przesławnej Abdery.

Ale poza formalną stroną tej sytuacji, powodującą zupełną dezorientację w społeczeństwie, jest jeszcze inny wzgląd głębszy, bo moralnej natury, przemawiający za tem, że cała praca społeczeństwa, zmierzająca do utworzenia floty morskiej — tak wojennej, jak i handlowej — powinna być ześrodkowana w Kom. Fl. Narodowej.

Względem tym jest, powinien być szacunek dla pracy.

Komitet Floty Narodowej pierwszy rzucił hasło budowy floty morskiej przez samo społeczeństwo, dał państwu pierwszy statek.

Myśl się przyjęła, hasło w społeczeństwie odzew znalazło.

Śmiem twierdzić, że jest to wynik pracy Komitetu Floty Narodowej.

Żądam dla tej pracy szacunku. Żądam, ażeby w tej pracy nie przeszkadzano, nie sięgano po wyhodowane przez kogoś inne owoce. Współpracy nie odtrącam. Owszem, proszę o nią wszystkich ludzi dobrej woli, lecz żądam, ażeby odbywała się ona w ścisłym zjednoczeniu z Komitetem Fl. Narodowej, który w pracy swej nie ustaje.

Apeluję do ludzi, którym dobro sprawy leży na sercu, do wszystkich zrzeszeń, ażeby poniechały samodzielných zbiorów na budowę floty morskiej i zorganizowały się jako filje (koła miejscowe) ustawowo do spełnienia tych zadań powołanego Komitetu Floty Narodowej. **Marjusz Zaruski**

## Zaszeregowanie stanowisk służbowych w Państwowym Monopolu Spirytusowym

W Dzienniku Ustaw Nr. 14 z r. b. ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 stycznia r. b. o zaszeregowaniu stanowisk służbowych w Państw. Monopolu Spirytusowym do grup uposażenia.

Poszczególne stanowiska zaszeregowane zostały następująco:

### I Kategoria.

Grupa uposażenia:	
II—I	Naczelnik Wydziału
IV—II	Kierownik wytwórni
	Kierownik oddziału
	Inspektor
V—III	Kierownik samodzielnej rektyfikacji
	Kierownik okr. laboratorium
	Zastępca kierownika wytwórni
VI—IV	Kierownik rektyfikacji przy wytwórni
	Kierownik biura sprzedaży przy wytwórni
	Kierownik referatu
VII—V	Chemik
	Referent
	Główny kasjer
	Lustrator hurtowni
	Główny księgowy
VIII—VI	Kierownik Działu Księg. w Dyr. Monopoli
	Kierownik działu wytwórni
	Kasjer wytwórni
IX—VII	Rektyfikator
	Kierownik hurtowni
	Magazynier wytwórni
	Księgowy
	Kierownik kancelarii

Sekretarz	X—VIII
Ekspedytor	
Księgowy hurtowni	
Magazynier hurtowni	XI—IX
Kancelista	
Rachmistrz	

### II Kategoria.

Majster warsztatów	VIII—VII
Podmajstrzy warsztatów	IX—VIII
Laborant	XI—IX

### III Kategoria.

Szofer	IX—VIII
Pomocnik szofera	XII—X
Woźny	
Goniec	XIV—XIII

Jak widać z powyższego, pracownicy tego „pożytecznego” przemysłu zaszeregowani są przeważnie w pierwszej kategorii stanowisk i do grup uposażenia najwyższych, które w służbie administracji państwowej, na kolejach i pocztach dostępne są tylko dla nielicznej garstki, po kilkudziesięciu latach służby i pod warunkiem ukończenia studiów uniwersyteckich względnie politechnicznych.

Naczelnik Wydziału Ministerstwa Poczty, Kolei, Skarbu i t. p. uzyskać może najwyżej V st. st. (grupe uposażenia), Naczelnik Wydziału w „Spirytusie II lub I grupe uposażenia, a więc pobory ministra względnie prezesa Rady Ministrów.

Kierownik biura sprzedaży przy wytwórni — uposażenie VI względnie IV grupy, a więc uposażenie radcy ministerjalnego względnie prezesa Dyrekcji pocztowej.

Kierownik hurtowni lub magazynier wytwórni oraz majster — uposażenie IX do VII grupy, czyli uposażenie referendarza Min. Poczty (prawnika lub inżyniera)

tworzone przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą: „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”, a termin rozpoczęcia działalności tego przedsiębiorstwa i przyjęcia majątku państwowego Poczty i Telegrafów pod własny zarząd został ustalony rozporządzeniem Ministra Poczty i Telegrafów w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu na dzień 1 lipca 1928 r.

W wykonaniu tego rozporządzenia Ministerstwo Poczty i Telegrafów przystąpiło do prac przygotowawczych, mających na celu przejście z dotychczasowego systemu gospodarki na system gospodarki, opartej na zasadach handlowych.

Pierwszy etap tych prac stanowi oszacowanie majątku Poczty, Telegrafu i Telefonu, które znajduje się w toku i jak zaznaczyłem wyżej ma być ukończony w miesiącu kwietniu, maju r. b.

Dalszym etapem będzie sporządzenie bilansu otwarcia na dzień 1 kwietnia 1930 r., a następnie bilansu zamknięcia.

W roku 1926 Ministerstwo Skarbu wydzieliło budżet Poczty i Telegrafów z ogólnego budżetu Administracji Państwa, a to w celu umożliwienia Zarządowi Poczty swobodniejszej gospodarki kredytami. Schemat paragrafów przytem, jaki obowiązywał wówczas, gdy budżet Poczty mieścił się w grupie „Administracja” pozostał niezmieniony.

Schemat paragrafów budżetowych przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”, oparty na schemacie budżetu administracji nie odpowiadał charakterowi przedsiębiorstwa. Przystąpiono zatem do jego zmiany, opracowując nowy schemat, umożliwiający sporządzenie bilansu według zasad handlowych. Plan finansowo-gospodarczy na r. 1931/32 opracowany został według częściowo zmienionego schematu.

Ponadto zaznaczyć należy, iż w planach finansowo-gospodarczych Głównych Składow oraz Izby Kontroli Rachunkowej (rozdział 4, 5 i 6), stanowiących odrębne jednostki budżetowe w przedsiębiorstwie „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”, wydatki poszczególnych paragrafów z uwagi na preliminowane w nich nieznaczne kwoty, oznaczone zostały pozycjami i połączone razem w paragrafy, obejmujące w sumie wydatki ponad dziesięć tysięcy złotych.

Tak, że tak nazwę, komasacja wydatków przeprowadzona została na skutek decyzji Rządu, iż wydatki w budżecie nie mogą w poszczególnych paragrafach zawierać sum mniejszych od dziesięciu tysięcy złotych.

Układ preliminarza budżetowego Ministerstwa Poczty i Telegrafów na rok 1931/32 uległ, jak to już wyżej zaznaczyłem, zmianie w porównaniu do układu preliminarza na rok 1930/31, i przedstawia się, jak następuje:

### A. Administracja.

Dział 1. Zarząd Centralny.

### B. Przedsiębiorstwa.

Dział 2. Państwowa Wytwórnia Aparatów Telegraficznych i Telefonicznych.

(Uwaga: Radjotelegraf, który w poprzednim preliminarzu budżetowym był zatytułowany, jako Dział 3, w obecnym preliminarzu jest umieszczony w Dziale 2 rozdział 3).

Jeżeli przejdziemy do omówienia globalnych sum wpływów i rozchodów to okazuje się, iż wpływy na rok 1931/32 wyniosły 264.195.460 zł. czyli więcej o 9.515.080 zł. niż preliminowano na rok 1930/31, wydatki zaś 248.572.300 zł. czyli mniej o 156.380 — zł., zysk netto obliczony na więcej o 15.964.105 zł., wpłata do Skarbu Państwa na więcej o 9.671.460 zł. Tutaj zaznaczę, iż wpłata do Skarbu w budżecie na rok 1930/31 określona została na 5.951.700 zł. — dotychczas Poczta wpłaciła do Skarbu Państwa 11 milionów. Jak widzimy jest to przedsiębiorstwo dające z roku na rok większe zyski.

Przechodzę obecnie do omówienia szczegółowego preliminarza budżetowego Ministerstwa Poczty i Telegrafów oraz przedsiębiorstwa 1) Polskiej Poczty, Telegrafu i Telefonu i 2) Państwowej Wytwórni Ap. Tel. i Telef.

(d. c. n.).



względnie, naczelnika urzędu pocztowego II klasy.

Szofer Monopoli Spirytusowego — uposażenie VIII grupy, czyli równe uposażeniu naczelnika urzędu pocztowego III klasy. Wreszcie goniec „spirytusowy” uposażenie XIII grupy, jakie otrzymuje starszy pocztyljon, doręczyciel pieniędzy, weksli, konduktor ambulansu poczt. i t. p.

Pozatem, co jest powszechnie wiadomem, pracownicy Monopoli Spirytusowego oraz innych Państw. Monopolów otrzymują corocznie remuneracje przewyższające niemal uposażenie roczne wielu pracowników państwowych.

Wygląda to może paradoksalnie, że pracownicy takich instytucyj, jak poczta, kolej i inne, doniosłych i pożytecznych dla całego życia państwowego i gospodarczego, są tak niekorzystnie odróżnieni od pracowników przedsiębiorstwa, którego wytwory, poza zyskiem materialnym, przynoszą społeczności i całej ludzkości tylko szkodę.

Wymowna ta tabelka zaszeregowania „monopolowców” może nieco ostudzić zamiary tych naszych „rewizjonistów”, którzy niejednokrotnie podnoszą, że zaszeregowanie pocztowców, dokonane w r. 1929, było zbyt „hojne”!

Rom-er.

## Ze Świata Poczty

### AMERYKA

#### 44 godz. tydzień pracy dla pocztowców

Senat Stanów Zjednoczonych Półn. Ameryki uchwalił jednogłośnie zaprowadzenie dla pracowników poczty 44 godzin tygodnia pracy. Dotychczas pracownicy poczt. pracowali w tygodniu 48 godzin.

Rząd przeciwstawił się jaknajenergiczniej temu zamiarowi, nie zdołał jednak wpłynąć na uniemożliwienie tej uchwały.

Skrócenie pracy, które pociąga za sobą przyjęcie około 10.000 nowych pracowników, jest znakomitą środkiem na zmniejszenie wielkiego bezrobocia.

(Post und Telegraphie Nr. 9)

### Z. S. S. R.

#### Wzrost ruchu.

Rok gospodarczy 1929/30 przyniósł w różnych dziedzinach znaczną poprawę. W ruchu pocztowym stwierdzono wzrost o 21,6 proc., w telegraficznym o 32,6 proc., w telefonicznym o 16,6 proc.

Natomiast wynika z komunikatów różnych pism zawodowych i fachowych, że sprawność poczty, telegrafu i telefonów pozostawia dużo do życzenia i nadmiar pogarsza się.

Z nowego zarządzenia Komisarza ludowego wynika, że rozporządzenia jego w sprawie zwiększenia wydajności pracy nie odniosły skutku.

(Unter d. Reichsadler Nr. 5).

#### Filatelistyka.

Jeden ze szwedzkich znaczków pocztowych nazywany jest popularnie „miłosnym znaczkiem pocztowym”. Historię powstania tej oryginalnej nazwy przypomina obecnie pewien skandynawski dziennikarz.

W 1918 roku szwedzki urząd pocztowy po sporządzeniu noworocznego spra-

W A. B. C. Kaliskiem (Nr. 28 z dnia 26 stycznia r. b.) zamieszczono list jednego z emerytów kaliskich, który w całości przedrukowujemy:

„Będąc chorym, zgłosiłem się, jako emeryt, do tutejszego Starostwa w celu otrzymania karty porady, by z nią pójść do lekarza powiatowego i uzyskać od niego pomoc lekarską.

Po przyjęciu mnie przez pana urzędnika, nawiasem mówiąc, bardzo uprzejmego, który miał szczerą chęć załatwić mnie, pomimo, iż był mocno zajęty inną pracą, zapytał mnie, w jakim procencie jestem emerytem. Na to odpowiedziałem, że 97%-owym.

Z niedowierzaniem ów p. urzędnik powtórzył pytanie, na co dałem drobiazgowo szczegółową odpowiedź: 97<sup>0</sup>/<sub>10</sub> proc., sądząc, że widocznie rozchodzi się panu urzędnikowi o te nieszczęsne ułanki procentowe.

Ale to nie był powód zdziwienia p. urzędnika. Oznajmił mi bowiem on, że karty porady nie może mi wydać, gdyż z pomocy lekarskiej mogą korzystać tylko 100%-owi emeryci. Kto zaś ma mniejszą

wozdania przekonał się, że cały prawie zapas znaczków droższych został nierosprzedany, natomiast znaczki o mniejszej wartości były prawie na wyczerpaniu.

Oszczędni Szwedzi postanowili sprzedać również niepopularne gatunki znaczków i w tym celu nadrukowali na nie nowe liczby, oznaczające mniejsze wartości. Jeden arkusz przedrukowanych znaczków wyszedł z drukarni z błędem, mianowicie cyfry wydrukowano odwrócone. Arkusz ten dostał się do sprzedaży w małym urzędzie pocztowym w Guliksbergu, gdzie mieszkał również pewien młody człowiek zakochany i z tego powodu wysyłający codziennie listy do swej narzeczonej.

Widocznie w tym czasie nikt z miłośników Guliksbergu nie prowadził żadnej korespondencji, gdyż cały arkusik znaczków błędnie nadrukowanych, liczący 30 sztuk został kolejno sprzedany zakochanemu młodzieńcowi i powędrował w listach do jego narzeczonej.

Jeden z filatelistów szwedzkich przypadkowo dowiedział się o istnieniu tak rzadkiej kolekcji znaczków i po kilkutygodniowych poszukiwaniach odkrył ich właściciela.

Młodzi ludzie, którzy zwlekali ze ślubem z powodu braku pieniędzy na założenie własnego gospodarstwa, pewnego pięknego dnia dowiedzieli się, że za 30 starych kopert od listów miłosnych mogą otrzymać olbrzymią sumę 6.000 dolarów, taką bowiem handlową wartość przedstawiały niezwykle znaczki.

Transakcja została oczywiście zawarta, młodzi pobrali się, dzienniki szwedzkie miały piękny temat do artykułów, a sentymentalni Szwedzi od tej pory znaczki 12 örowe nazywają „miłosnymi znaczkami pocztowymi”.

(Echo Polskie).

J. H.

## Procentowi emeryci

emeryturę, temu pomoc lekarska nie przysługuje.

Zdawało mi się, że coś podobnego mieć miejsca nie powinno, że raczej winno być odwrotnie — mniejszą otrzymujący emeryturę, ma ułatwioną i udostępnioną pomoc lekarską, jako że kruszej u niego z gotówką.

Początkowo sądziłem, że to jest jakies nieporozumienie, lecz pan urzędnik upewnił mnie, że on się nie myli, gdyż taki okólnik otrzymano.

Nolens volens, wyszedłem zamiast z kartą porady — z pewną przykrą myślą, że takie dziwolagi biurokratyczne mogą się jeszcze u nas mnożyć.

Rezultat tego wszystkiego jest bardzo smutny, gdyż, po utworzeniu dobrze już zniszczonej mojej portmonetki skonstatawałem, że z cierpieniami fizycznymi muszę się wstrzymać do pierwszego, t. j. do dnia otrzymania emerytury, gdyż na honorarium dla lekarza prywatnego już nie starczyło.

Przypuszczamy, że jest to tylko pomyłka, przyznać musimy, iż poważna, że strony owego urzędnika ze starostwa kaliskiego. Nie możemy uwierzyć, aby istniał jakiś okólnik, tak wyraźnie sprzeczny z rozporządzeniem Rady Min. z dnia 4.VIII.26 r. o państwowej pomocy lekarskiej dla funkcj. państwowych, sędziów, prokuratorów, ich rodzin oraz emerytów. Rozporządzenie to oczywiście nie uzależnia prawa emeryta do pomocy lekarskiej od wysokości procentu uposażenia emerytalnego.

## Z Komunikatu Prasowego

### M. P. i T.

#### Zamówienia Ministerstwa Poczty i Telegrafów dla przemysłu.

Dnia 17 marca b. r. została podpisana w Ministerstwie Poczty i Telegrafów umowa z f-mą „Zieleniewski, Fitzner i Gampier” S. A. w Sanoku na dostawę 4-osio- wych wagonów pocztowych.

Zamówienie to, opiewające na ogólną sumę 1.065.000 zł. łączy się jednocześnie z dalszym zamówieniem dla przemysłu elektrotechnicznego na wykonanie w wagonach instalacji oświetlenia elektrycznego, której koszt wyniesie około 100.000 złotych.

#### Automaty.

W najbliższym czasie zostaną uruchomione w urzędzie pocztowym Warszawa I (Plac Napoleona) automaty do sprzedaży 15-sto i 25-cio groszowych znaczków oraz kart pocztowych. Uruchomienie automatów będzie zapoczątkowaniem zamierzonej akcji zmechanizowania obsługi publiczności, co wpłynie bezwątpienia na znaczne usprawnienie działalności poczty.

#### Uzupełnienie ustawy o poczcie, telegrafii i telefonii.

W ostatnim numerze Dziennika Urzędowego M. P. i T. (Nr. 4 z dnia 23.3.1931 r.) ogłoszony został jednolity tekst ustawy z dn. 3.6.1924 r. o poczcie, telegrafii i telefonii, uwzględniający wszelkie zmiany jakie zaszły w brzmieniu tej ustawy do ostatniej chwili.



## JESZCZE JEDNO

W związku z ogłoszonym w „Poczcie” Nr. 5 artykułem kol. W. Zajączkowskiego „Niepraktyczne udoskonalenie”, dotyczącego nowego druku „Ogólny rachunek miesięczny”, potwierdzam wypowiedzenie się autora, dodając, że w druku tym, który składa się z 10 stron, można bez trudności potrzebne rubryki wyznaczyć.

Jednocześnie wyrażam zdanie, że w Ogólnym rachunku miesięcznym, według mego zdania niepotrzebny jest tylko załącznik: „Główny wykaz opłat w gotówce”, gdyż odnośne kolumny tego wykazu można by wprowadzić do ogólnego rachunku miesięcznego przychodów, co ułatwiłoby pracę i dało oszczędność w drukach, ponieważ w rachunku tym jest obecnie dużo wolnych rubryk.

Również można by je zużyć w związku ze zniesieniem Głównego wykazu opłat w gotówce.

Spostrzeżenie swoje oddaję pod rozważenie zainteresowanych czynników i Kolegów, będąc pewny, że ze względu na dobro służby, ułatwienie w pracy i niepotrzebny wydatek na wspomniany druk, w krótkim czasie nastąpi dodatkowe udoskonalenie Ogólnego rachunku miesięcznego.

St. Ryszawa.

## POCZTOWCY W ODPOWIEDZI TREVRANUSOWI

Pracownicy poczt, telegrafów i telefonów okręgu Dyrekcji Poczty i Telegrafów w Poznaniu, rozumiejąc niebezpieczeństwo ze strony Niemiec, grożące morzu polskiemu, na hasło, rzucone przez Poczty Komitet L. O. P. P. Dyrekcji Poznańskiej, odpowiedzieli powodzią składek na rzecz budowy łodzi podwodnej „Odpowiedź Treviranusowi”.

Zainicjowana przez Poczty Komitet L. O. P. P. akcja zbiórki funduszy na wyżej wspomniany cel dała w ciągu niespełna miesiąca sumę 2.319,35 zł.

Zebrana suma przekazała Poczty Komitet L. O. P. P. Dyrekcji Poznańskiej na konto „Ilustrowanego Kurjera Codziennego” w Krakowie.

Z powyższego widać, że pracownicy poczt, telegrafów i telefonów w okręgu Dyrekcji Poczty i Telegrafów w Poznaniu, idąc za dobrym przykładem swych lubelskich i wileńskich kolegów, złożyli, mimo ciężkich obecnie warunków, ofiarny grosz swojej Ojczyźnie i dowiedli, że są nie tylko urzędnikami, ale również gorliwymi obywatelami, dbającymi o zabezpieczenie bytu Rzeczypospolitej.

# Z życia związku

## BYDGOSZCZ I. K. R.

Dnia 10 lutego odbyło się w Bydgoszczy Doroczne Walne Zebranie Koła Miejsowego Izby Kontroli Rachunkowej.

Zebranie zagałę ustępujący prezes kol. Kakoszke. Na przewodniczącego wybrano kol. Gardziela, na zastępcę kol. Szmikowskiego, na sekretarzy kol. Pękalskiego i kol. Lacha. Porządek dzienny przyjęto bez dyskusji, poczem kol. Jagła odczytał protokół z ostatniego Walnego Zebrania, który przyjęto bez sprzeciwu.

Ustępujący prezes kol. Kakoszke wygłosił sprawozdanie z pracy ustępującego Zarządu, zaznaczając, że w ubiegłej kadencji Zarząd musiał się porać z wieloma przeszkodami przy załatwianiu poruczonych mu spraw, a mianowicie:

Przed wprowadzeniem maszyn do I. K. R. Zarząd czynił starania o powiększenie personelu w Wydziale II. Dzięki interwencji w Min. P. i T. przyjęto 40 sił.

Następnie Zarząd zajął się sprawą urzędniczych przeniesień z I. K. R. w związku ze sprowadzeniem maszyn; w rezultacie interwencji Zarządu w Ministerstwie P. i T. z I. K. R. przeniesiono tylko 18 osób zamiast 30, a ponadto przenoszonym przyznano prawo wyboru miejsc służbowych.

Także czyniono z powodzeniem starania, by nie dopuścić do ponownych przeniesień.

Poruszono również sprawę awansów — p. dyr. Wojnowski zapewnił, że wyawansuje wszystkie wolne miejsca, z wyjątkiem 8-mych

W dniu 21 marca 1931 r., po krótkich lecz ciężkich cierpieniach zmarł

### ś. P. WŁADYSŁAW NOWICKI,

naczelnik u. p. Nowa Wilejka, długoletni pracownik pocztowy i członek Zw. Prac. P. T. i T.

Wszystkim koleżankom i kolegom, którzy wzięli udział w pogrzebie, a przede wszystkim, P. Prezesowi Dyrekcji Poczty i Telegrafów w Wilnie — za umożliwienie przybycia na pogrzeb orkiestry pocztowej, kolegom z u. p. Nowa Wilejka, koleżance Eleonorze Borowikowej z u. p. Słonim, wyrażam najserdeczniejsze podziękowanie.

Pograżony w głębokim smutku syn

B. Chałcampowicz.

stopni, na które niema kandydatów — co też nastąpiło — natomiast przy następnej interwencji u p. dyr. Lesieckiego Zarząd Koła otrzymał odpowiedź, że awanse zostały wstrzymane na polecenie Min. P. i T. wskutek uchwały Rady Ministrów.

Interwenjowano również w sprawie niewykorzystanych jeszcze urlopów wypoczynkowych — w odpowiedzi, p. dyr. Lesiecki przyrzekł, że przed rozpoczęciem się nowego roku budżetowego, będą udzielone zaległe urlopy. W sprawie przeniesienia I. K. R. do Warszawy, Zarząd starał się, by dla urzędników Izby było zapewnione odpowiednie pomieszczenie mieszkaniowe, na co Ministerstwo P. i T. zapewniło, że dopóki nie będzie mieszkań dla personelu, I. K. R. nie zostanie przeniesiona z Bydgoszczy.

Kasa pogrzebowa nie doszła do skutku, z powodu braku zrozumienia doniosłości zamiaru wśród kolegów. Na ten cel wstawiono jako subwencję do preliminarza Izby K. R. 500 zł. z polecenia p. dyr. Wojnowskiego.

Urządzone Akademje z okazji Imienin Marszałka Piłsudskiego i 12-to lecia Odrodzenia Polski, udały się w zupełności.

Oprócz tego, Zarząd załatwił wiele drobnych i mniej ważnych spraw, z dodatnim wynikiem.

Sprawozdanie sekretarza złożył kol. Jagła.

Sprawozdanie skarbnika złożył kol. Strec-ker.

Sprawozdanie z działalności Kasy Samopomocy złożył kol. Szczygalski — zaznaczając, że koledzy zalegają ze zwrotem pożyczek.

Sprawozdanie bibliotekarza kol. Szwagulińskiego cechowała troska o racjonalny rozwój biblioteki.

Sprawozdanie sekcji L. O. P. P. złożył kol. Senderak, wykazując, że przy I. K. R. istnieje Koło L. O. P. P. liczące 90-ciu członków.

Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej złożył w zast. kol. Brennera kol. Felchnerowski stawiając wniosek o udzielenie ustępującemu Zarządowi absolutorjum, oraz wyrażenie podziękowania za owocną działalność.

Po ożywionej dyskusji w której zabierali głos kol. kol. Gardziel, Lach, Zachowski, Szmikowski, Juszczyński i Szwaguliński, poddano pod głosowanie wnioski o udzielenie absolutorjum i podziękowanie ustępującemu Zarządowi, który przyjęto jednogłośnie.

Po wyborze Komisji skrutacyjnej i oddaniu kartek wyborczych, w czasie obliczania głosów przez Komisję, uchwalono preliminarz budżetowy na rok 1931/2 oraz dokonano podziału zysków Kasy Samopomocy.

W końcu uchwalono następujące rezolucje:

I.

Walne Zebranie poleca nowo wybranemu Zarządowi Koła I. K. R. poczynić usilne starania w następujących sprawach:

a) Uregulowania sprawy lokalowej, ponieważ przy obecnym przepełnieniu pokoi biurowych (archiwum i pokój 34) warunki hygieniczne są wprost niemożliwe, co odbija się na zdrowiu pracowników, a także na wydajności pracy.

b) Poczynienia starań celem podniesienia w prelim. budż. na rok przyszły ilości personelu Izby, zważywszy na to, że obecna ilość jest niedostateczna.

II.

Walne Zebranie wyraża podziękowanie Zarządowi Głównemu Związku za skuteczną

## Wszechświatowy rekord pocztowca polskiego

Nie do wiary. A jednak prawdziwe.

Kolega nasz, p. Józef Grygorjew z Kalisza nadesłał nam fotograficzne zdjęcie zwykłej karty pocztowej, na której zdołał umieścić trzy i pół rozdziału „Pana Wołodjowskiego” (6870 wyrazów).

Kolega Grygorjew pisze bez pomocy szkieł i zwykłym piórem stalowym, specjalnie tylko zaostrzonym.

Fenomenalny ten miniaturzysta przesłał panu Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu cztery jego wywiady, udzielone naczelnemu redaktorowi Gazety Polskiej p.

Miedzińskiemu, zamieszczone również tylko na jednej karcie pocztowej.

Pismo, mimo, iż posiada nieprawdopodobnie małe wymiary, jest jednak wyraźne, tak, że niektóre wyrazy można odczytać gołymi okiem.

Kolega Grygorjew wyrzył również na szkle i nadesłał do Zarządu Głównego tekst modlitwy „Ojciec nasz”. Tekst całkowicie pokrywa jednogroszowa moneta.

Umiejętność pomniejszania pisma posiadali przed p. Grygorjewem już i inni — zdaje się jednak, że p. Grygorjew pobit wszelkie rekordy w tej dziedzinie.







146. Ostróg n. Horyniem	300.—	180. Parszów n. Kamienną	2.50	215. Snów	12.—	250. Warszawa 20	12.60
147. Otwock	160.—	181. Ruda Śląska	252.60	216. Stąporków	10.—	251. Wolkowysk 1	80.—
148. Ostrowiec Kielecki	54.45	182. Ryki	142.—	217. Skrwilno	9.65	252. Włocławek	60.—
149. Oszmiana	50.—	183. Rożyszcze	126.—	218. Sierakowice	5.50	253. Warka	36.—
150. Ozorków	49.60	184. Równe Woł.	108.—	219. Strzałkowo	5.10	254. Warkowice k. Dubna	35.—
151. Osiecin	30.40	185. Rawa Maz.	59.50	220. Szreńsk	5.—	255. Wilamowice	30.—
152. Oleśno	16.—	186. Rożnów k. Zabłotowa	53.—	221. Sanniki	3.04	256. Wojsławice	20.—
153. Ostrzyżyna	15.05	187. Radoszyce	50.—	222. Stoczek k. Łukowa	3.—	257. Wielichowo	18.80
154. Obrzycko	15.—	188. Radziechów	50.—	223. Szczurowiec — Agencja	10.—	258. Wiśniowiec	17.20
155. Ottynia	15.—	189. Rabka	50.—	224. Szczyk — Agencja	5.—	259. Włodzimierzec	12.—
156. Ostrołęka 2	8.—	190. Radomsko	42.—	225. Smyków — Agencja	3.50	260. Władysławów k. Turka	10.—
157. Olejów	6.—	191. Rejowiec Lubelski	40.—	226. Świerże Nowy	20.—	261. Weldzisz	8.—
158. Ostrowiec k. Wilna	3.20	192. Rajgród	17.20	227. Słemień	6.—	262. Wołyń	6.—
159. Osowce k. Buczacza — Agencja	16.—	193. Rohatka	16.—	228. Świątniki Górne	5.—	263. Wielka Brzostowica	4.—
160. Piłzno	100.—	194. Radzyń Podlaski	15.—	229. Świątniki k. Sandomierza — Agencja	10.—	264. Wiśniowa n. Wisłokiem	2.50
161. Pszczyna	86.80	195. Raciąż k. Sierpca	23.—	230. Tczew 1	103.84	265. Wąsewo k. Ostrowia Maz. — Agencja	12.—
162. Poczajów	64.—	196. Różana Grodz.	10.—	231. Tuczyn	72.40	266. Wodynie — Agencja	12.—
163. Pułtusk	40.—	197. Rudnia Poczajowska	10.—	232. Turzysk	40.—	267. Waśniów — Agencja	8.—
164. Pińczów	40.—	198. Rzeszów	9.—	233. Terespol Pomorski	40.—	268. Wola Justowska — Agencja	6.40
165. Poznań 5	40.10	199. Sosnowiec — Koło Miejscowe	80.—	234. Tarnogród	40.—	269. Zdobunów	150.—
166. Pruszków	40.—	200. Sieradz	100.60	235. Troki	24.—	270. Zabłudów	78.—
167. Przeworsk	34.50	201. Sokołów k. Rzeszowa	100.—	236. Tuszyn	24.—	271. Zakliczyn n. Dunajcem	53.—
168. Pstryk	30.—	202. Sokal	98.80	237. Trzemeszno	20.50	272. Zd. Wola	24.20
169. Proszowice	25.—	203. Sarny	92.—	238. Targowica	20.—	273. Zaklików	24.—
170. Poznań — Urząd Telegraficzny	24.—	204. Skarżysko Kamienne 1	80.—	239. Tarnowiec	16.—	274. Zarszyn	13.30
171. Podwysokie	22.—	205. Sokal	70.—	240. Tarnobrzeg	15.—	275. Zakroczym	10.—
172. Podbuż	20.80	206. Starogard	59.20	241. Trzebiezyk	3.60	276. Zwoleń	8.—
173. Prużana	20.—	207. Stołpce 1	47.20	242. Teshuchon — Agencja	8.—	277. Zakopane 3	8.—
174. Porąbka	20.—	208. Stara Wieś	30.—	243. Uhnów	40.—	278. Zagnańsk	8.—
175. Pelplin	11.20	209. Sambor	30.—	244. Uściług	10.—	279. Zagórz 2	6.50
176. Przytyk	10.—	210. Stawiski	30.—	245. Uście Zielone	3.—	280. Zawada k. Zamościa — Agencja	2.90
177. Proszowice	8.90	211. Sokołów Podl.	23.—	246. Warszawa 3	120.—	281. Żuromia	8.—
178. Pomorzany	6.—	212. Stopnica	20.—	247. Warszawa — Telefony M. M.	30.40	282. Żegiestów Zdrój	3.70
179. Płaterowo	5.—	213. Siemiatycze	14.—	248. Warszawa 13	21.84		
		214. Szumsk k. Krzemieńca	13.—	249. Warszawa 6	20.—		

Razem 10619.54

## Walne Zgromadzenie

Towarzystwa Samopomocy Doraźnej Pracowników Poczty, Telegrafu i Telefonu Rzeczypospolitej Polskiej w Krakowie, odbędzie się w niedzielę dnia 12 kwietnia 1931 r. o godz. 3-ciej popoł. w sali „Ogólna Poczta” (Główna Poczta) w Krakowie, z następującym porządkiem dziennym:

1. Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia.

2. Sprawozdanie Wydziału z czynności i rachunków za rok 1930, oraz zatwierdzenie bilansu, jakoteż podział zysku.

3. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej z wnioskiem o udzielenie absolutorium ustępującemu Wydziałowi.

4. Wnioski Wydziału.

5. Wybór Wydziału i 3-ch zastępców na 3 lata, 3-ch członków Komisji Rewizyjnej i 2-ch zastępców na 1 rok.

6. Wnioski i interpelacje członków.

W razie braku kompletu o godz. 3-ciej popołudniu odbędzie się tego samego dnia, w tem samym miejscu i z tym samym porządkiem dziennym o godzinę później II Walne Zgromadzenie, ważne bez względu na ilość obecnych na niem członków.

Wnioski członków na Walne Zgromadzenie mają być podane wpiérw do wiadomości Wydziału przynajmniej na 8 dni przed Walnem Zgromadzeniem.

Wydział Towarzystwa prosi o jak najliczniejszy współudział członków i członkiń, jak również sympatyków Towarzystwa, którzy jako goście będą mile widziani.

Jan Leja

sekretarz.

Stanisław Cieluch

prezes.



## Sanatorjum Związku Prac. Poczł, Telegrafów i Telefonów R.P. w Zakopanem przyjmuje osłabionych i chorych płucnych

Oplata od osób prywatnych wynosi 16 zł. dziennie. Pracownicy pocztowi i państwowi oraz ich rodziny (z kartą skierowania lekarza urzędowego) opłacają 6 zł. 50 gr. dziennie.

**Członkowie Związku oraz ich rodziny płacą tylko 5 zł. dziennie.**

Luksusowe urządzenie. Wykwintne i obfite odżywianie (5 razy dziennie). Całkowita opieka lekarska. Rontgen, lampy kwarcowe, sollux, djatarmja, analizy oraz wszelkie zabiegi lekarskie na miejscu. Wykwalifikowany personel pielęgniarski. Wzorowa czystość i obsługa.

**UWAGA:** Zgłoszenia przyjmuje bezpośrednio Dyrekcja Sanatorjum w Zakopanem. Osoby przybywające bez uprzedniego porozumienia się z Dyrekcją Sanatorjum wobec częstego braku wolnych miejsc mogą być narażone na nieprzyjęcie.